

Vzdělávání dětí a žáků z Ukrajiny

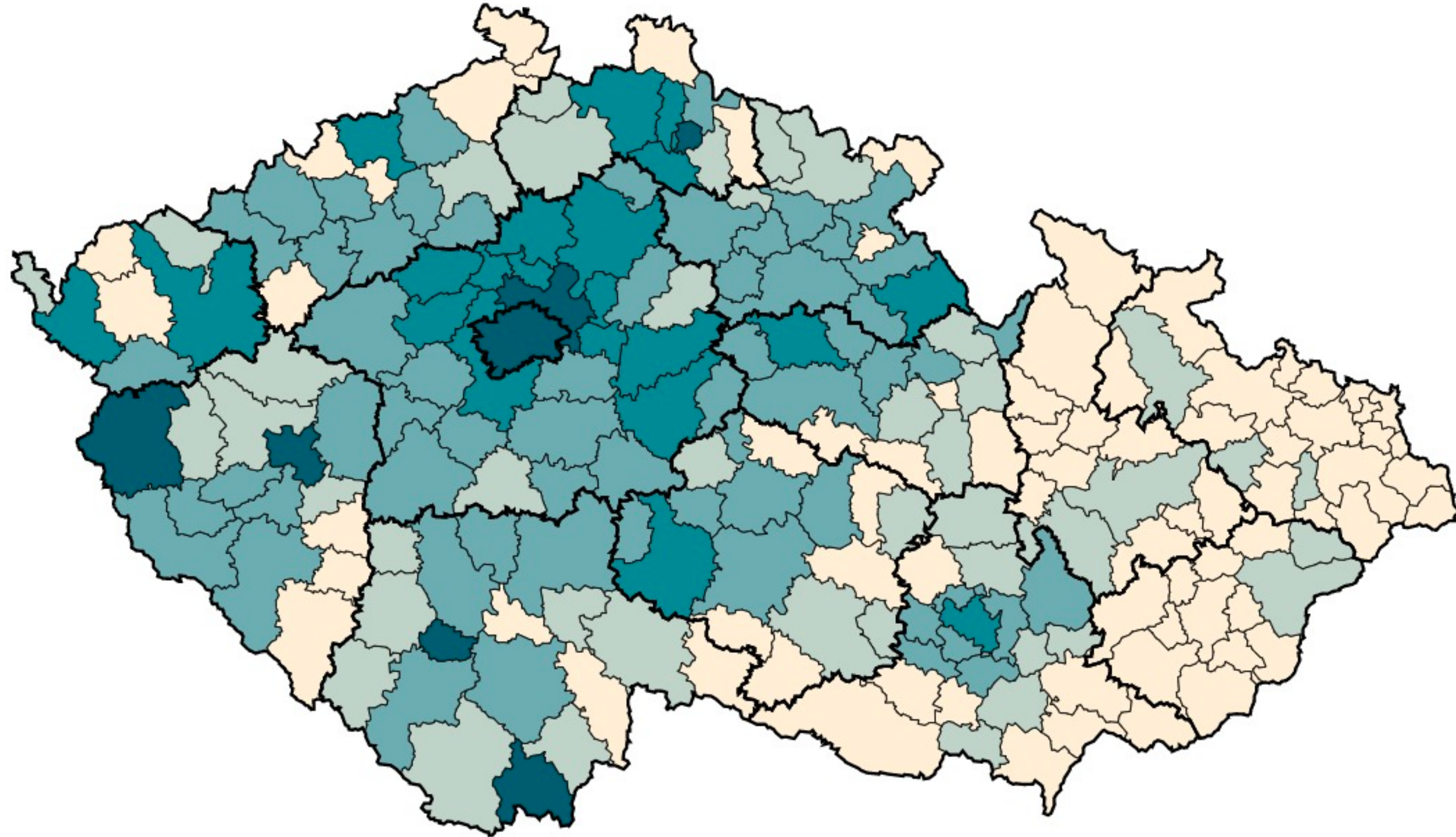
doc. Oksana Stupak PhD, DrS

Ústav pedagogických věd
Filosofická fakulta
Masarykova Univerzita

Pedagogická fakulta
Drahomana Státní univerzity

Počet ukrajinských žáků v přepočtu na 10 000 žáků v ORP

○ 25 a méně   ○ 25–50   ○ 50–100   ○ 100–200   ○ 200 a více

Ze studie Integrace ukrajinských uprchlíků v ČR 2022+

Zdroj dat: PAQ Research, ČÚZK (CC-BY)

/ Scénáře uprchlické vlny podle věkového rozpadu

Scénáře		Nižší scénář: 300 000 UA uprchlíků	z nich může zůstat (odhad 2/3)	Vyšší scénář: 500 000 UA uprchlíků	z nich může zůstat (odhad 2/3)
Věk (poměry)	Stupeň vzdělávání				
do 3 let (5,7 %)	DS	17 133	11 422	28 554	19 036
3-6 let (7,1 %)	DS/MŠ	21 209	14 140	35 349	23 566
6-15 let (24,4 %)	ZŠ	73 268	48 846	122 114	81 409
15-18 let (7,3 %)	SŠ	21 973	14 649	36 622	24 415
CELKEM VE VĚKU DO 18 LET		133 583	89 057	222 639	148 426

Aktuální situace na základních školách

- K 31. 3. 2023 vzděláváno 39,7 tis. UA žáků (3,9 %).
- Volná kapacita pro dalších 120 tis. UA žáků. (MŠMT, 2023)
- UA žáci by měli být vzděláváni především v heterogenních třídách (zák. 67/2022 Sb.).
  - 59 % škol: nevzdělávalo žádné UA žáky,
  - 40 % škol: třídy s 1 až 5 integrovanými UA žáky,
  - 1 % škol: s více než 5 integrovanými UA žáky.

Výzkumy

**Sociální adaptace
ukrajinských dětí v
českých školách**

květen – červen 2022.

**Adaptace
ukrajinských žáků do
českých škol (SYRI)**

listopad 2022
–červen 2023

**Adaptace a
integrace
ukrajinských dětí do
českého systému
raného vzdělávání
(Univerzita Karlova)**

**Prostředí domácí gramotnosti
ukrajinských dětí s **duálním vzděláváním****

leden–
květen 2023

**Pochopení různých
vzdělávacích cest
ukrajinských **studentů** za
účelem podpory pokynů pro
ukrajinské univerzity (MUNI)**

květen–
prosinec
2023

březen-listopad 2023

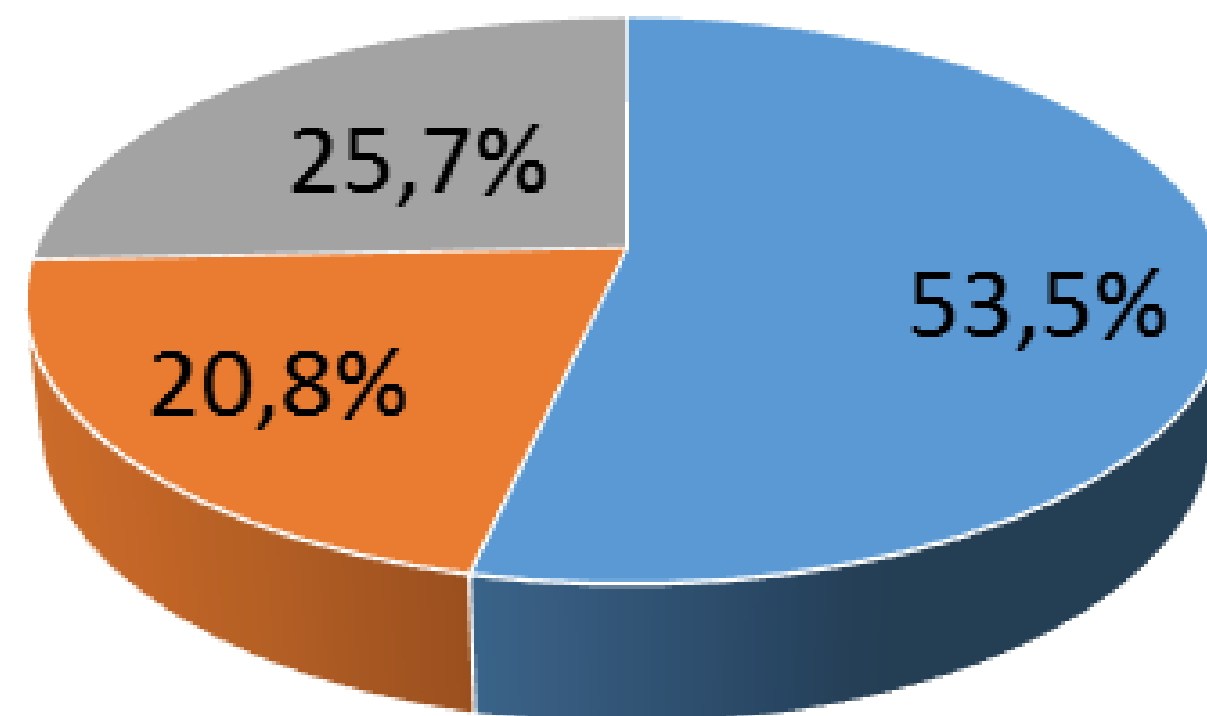
Různé školy – různé světy

Na všech školách přítomna materiální podpora.

Na jednotlivých školách vyvinuli různě extenzivní **adaptační mechanismy**.

Adaptační skupiny a turnusy, adaptační výlet, ukrajinské asistentky, adaptované kurikulum, individualizované rozvrhy, diagnostika, komunikace v ukrajinštině, psychologická péče.

Komunikace ukrajinských dětí

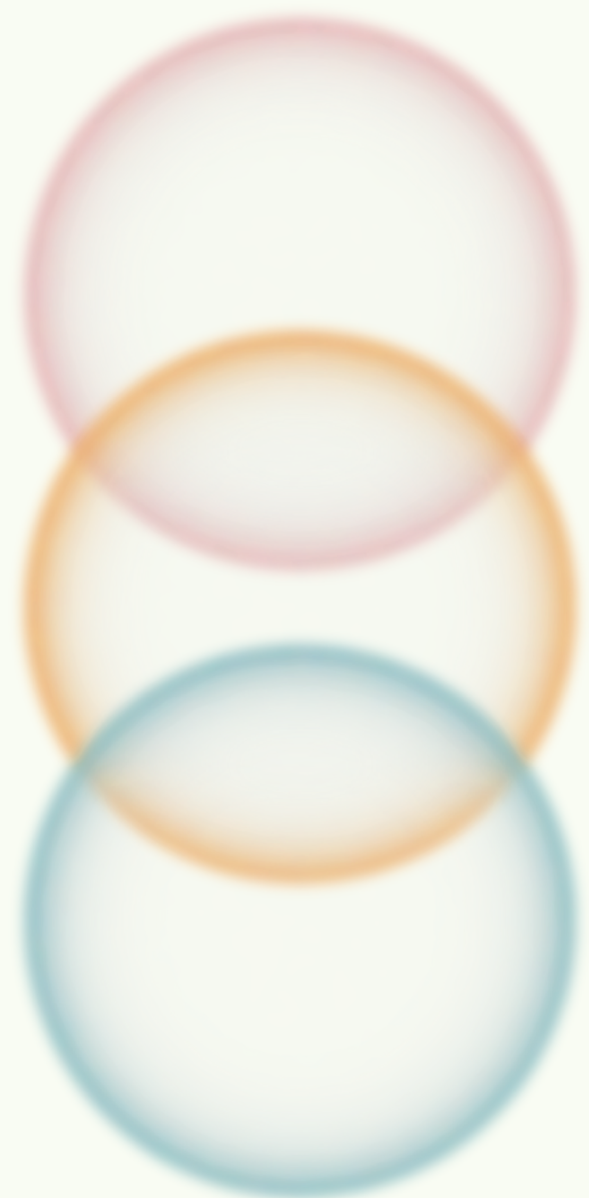

- našly kamarády mezi ukrajinskými dětmi
- našly kamarády mezi českými dětmi
- nenašly kamarády

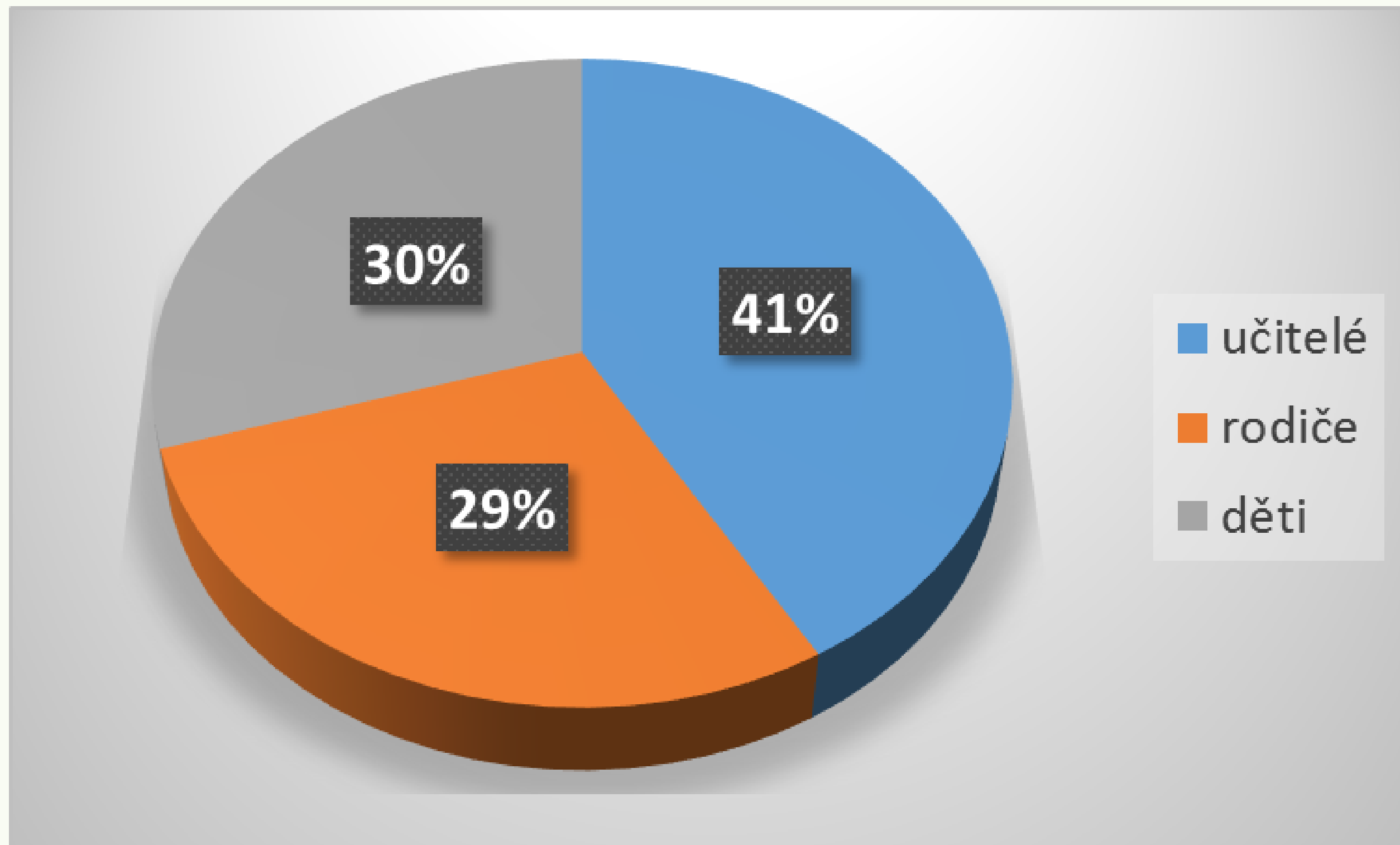
stav z května 2022

Jazyková bariéra

Jako hlavní problém dětí vidí účastníci jazykovou bariéru

stav z května 2022

Sociální a emoční stav ukrajinských dětí

stav z května 2022

25,7%

děti se cítí
osamělé

71,4%

děti se spoléhají na vlastní síly,
nečekají na pomoc

61%

děti pocítují úzkost

66,7%

děti sdílejí důležité
události a zážitky s rodiči
a příbuznými

57,1%

děti potřebují
nové kamarády

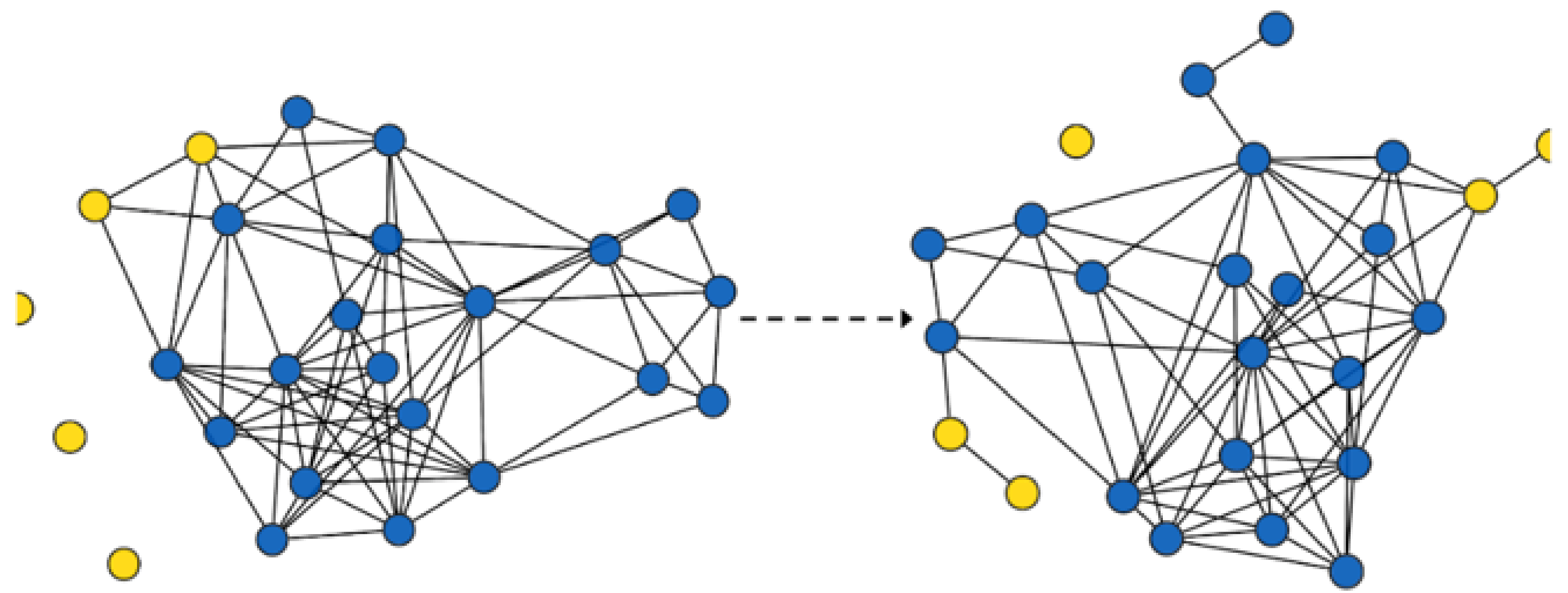
61,8%

děti mají konflikty

Sociometrická data ze tříd: srovnání prvního a druhého pololetí

- ukrajinští zaki
- čeští zaki

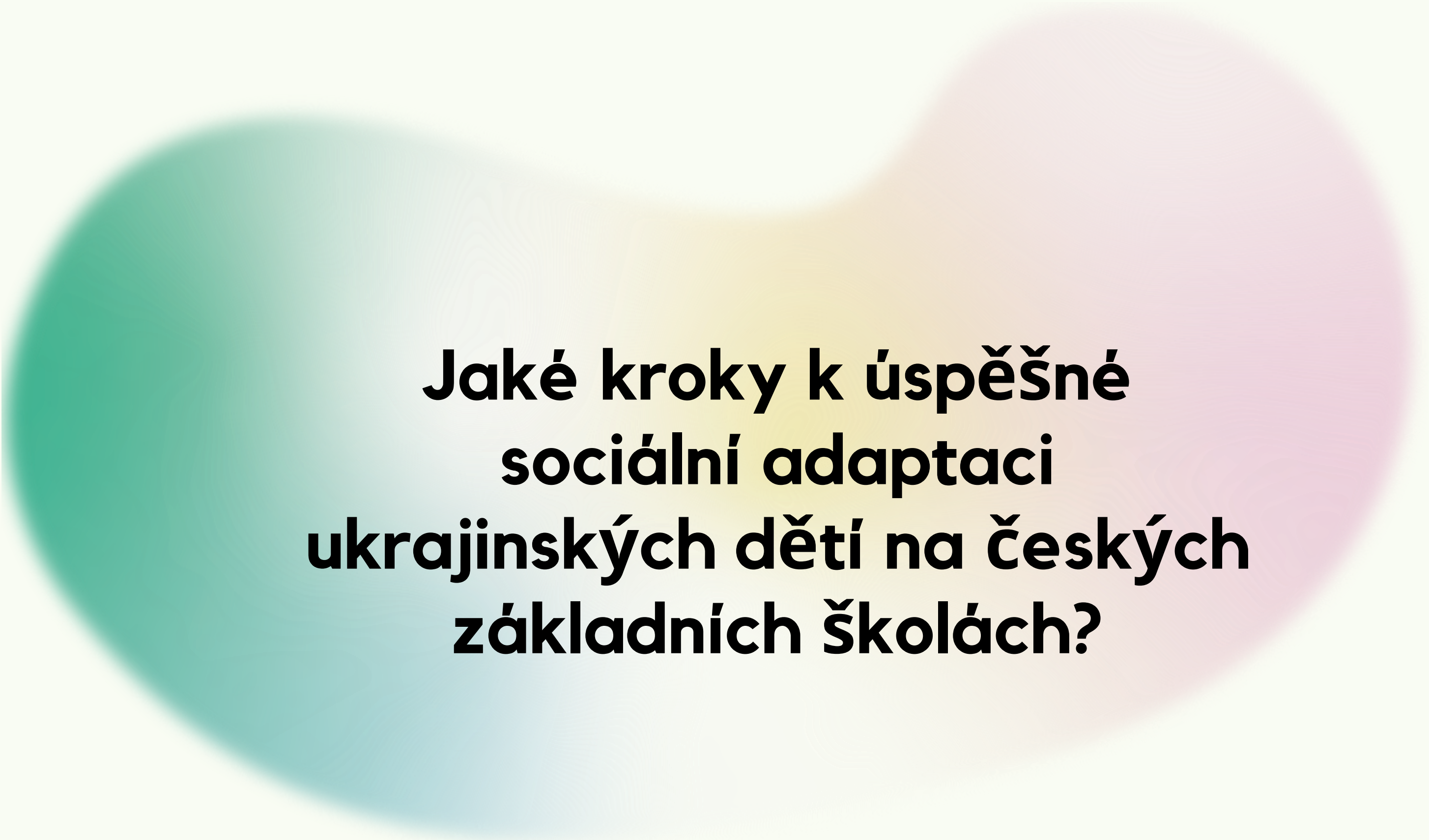

Závěry z kvalitativních dat o sociální adaptaci

- UA žáci nejsou příliš dobře integrování do sociální sítě třídy.
- Sociální integrace UA žáků
- se během školního roku výrazně neproměnila.
- Na začátku školního roku integrace lepší ve třídách s nižším počtem UA žáků.
- Na konci školního roku počet UA žáků ve třídě nehraje roli.

Jaké jsou problémy sociální adaptace ukrajinských dětí ve škole?

- 1. Většina dětí nemá mezi českými školáky kamarády.**
  - 2. Časté konflikty mezi ukrajinskými dětmi.**
  - 3. Nedostatečná úroveň znalostí dětí v odborných předmětech.**
  - 4. Nedostatečná úroveň českého jazyka.**
  - 5. Obtížná komunikace s rodiči.**
  - 6. Nepochopení potřeb dětí ze strany učitelů.**
  - 7. Nestabilní emoční stav dětí.**
-

**Jaké kroky k úspěšné
sociální adaptaci
ukrajinských dětí na českých
základních školách?**

Kroky k adaptaci ukrajinských dětí na českých základních školách

- Integrace všech ukrajinských dětí do českých tříd.
- Pomoc učitelům při práci s ukrajinskými dětmi.
- Kurzy českého jazyka.
- Semináře o odlišnostech vzdělávacího systému v ČR a na Ukrajině.
- Psychologická podpora dětí.
- Ukrajinsko-české mimoškolní aktivity.

Program sociálně-emoční podpory ukrajinských dětí v české škole

Cíl: podpora socializace ukrajinských dětí, které se nachází v novém vzdělávacím i jazykovém prostředí pomocí snížení emočního nátlaku, překonání úzkosti, formování empatie, sebepoznání a také zvýšení sebehodnocení a sebejistoty.

Program pozůstává z 6 vyučovacích hodin po 60 minut se žáky I a II stupně základní školy.

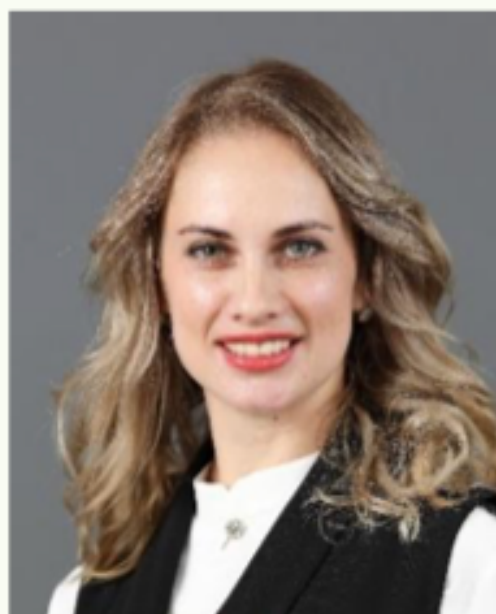
Program byl proveden v ukrajinském jazyku a aplikován v září-říjnu 2022
v ZŠ Chalabalova

Informace

Program sociálně-emoční podpory ukrajinských dětí v české škole

Oksana Stupak

Mgr. Oksana Stupak, Ph.D., DrS. je ukrajinská pedagožka, která se od května 2022 na půdě Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně podílí na kvalitativním výzkumu adaptace ukrajinských dětí v českých základních a mateřských školách a spolupracuje na Programu sociální a emoční podpory pro ukrajinské děti. Během roku 2022 se jako řečnice podílela na vzdělávacích projektech pro ukrajinské učitele plánující pracovat na ukrajinských školách. Zároveň pokračuje ve vědeckých a vzdělávacích projektech v oblasti inovativních technologií pro studenty vysokých škol.

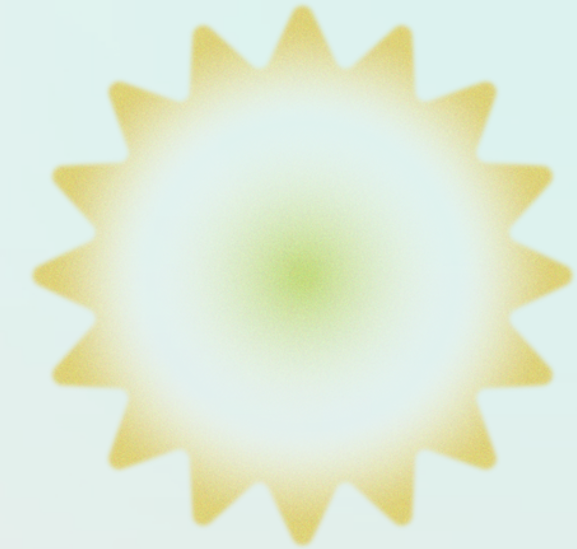

Závěry

- Většina dětí cítí úzkost a strach o své blízké a příbuzné, kteří zůstali na Ukrajině, sní o konci války na Ukrajině a návratu domů.
- Problémy ve škole jsou spojeny s nedostatečným porozuměním a jazyková bariéra.
- Většina dětí má kamarády, ale mezi Ukrajinci, protože pocítují potíže při navazování přátelství s českými dětmi.
- Většina dětí má poměrně vyrovnaný emoční stav, ale cítí potřebu komunikovat, stydí se vyjádřit své pocity

**Děkuji za
pozornost!**

Oksana Stupak
stupak.oksana.ua@gmail.com